

Sata2 – Savotta-pilotin raportti

Soisalo-opiston hallinnoima SAVOTTA -saavutettavaa taideharrastusta Savoon -pilotti toteutettiin yhteistyössä Soisalo-opiston, Lastenkulttuurikeskus Verson sekä arkkitehtuuri- ja ympäristökulttuurikoulu Lastun kanssa lukuvuonna 2018 - 2019.

Pilotissa kehitettiin taiteen perusopetuksen ja avoimen lastenkulttuuritoiminnan ohjaajien ja opettajien osaamista siten, että erityistä tukea tarvitsevien lasten tarpeet huomioitaisiin jatkossa paremmin.

Pilotissa isossa roolissa oli verkostoyhteistyön lisääminen Soisalo-opiston, Lastenkulttuurikeskus Verson sekä alueen vammais- ja potilasjärjestöjen välillä Keski-Savon alueella. Pohjois-Savon alueella myös edistettiin erityistä tukea tarvitsevien lasten ja nuorten osallistumista Lastenkulttuurikeskus Lastun lastenkulttuuritoimintaan ja Arkkitehtuuri- ja ympäristökulttuurikoulu Lastun arkkitehtuurin taiteen perusopetukseen yhdessä vammaistoimijoiden kanssa.

Pilotti aloitettiin yhteistyötapaamisella toimijoiden kesken ja kartoittamalla tarpeita ja saavutettavuuden esteitä yhdessä. Kartoituksen jälkeen aloitettiin koulutukset ja soveltavat kokeilut.

Pilotin yhteistyökumppaneita olivat mm. Vammais- ja potilasjärjestöjen yhteistyöjärjestö Vammel ry, Savon vammaisasuntosäätiö SAVAS, Pohjois-Savon neurologiset erityisvaikeudet ja autismikirjo -yhdistys Eijsveikeet ry, Pohjois-Savon lastensuojelun kehittämisyksikkö, Tapaturmaisesti ja potilasvahingon kautta vammautuneiden ja sairastuneiden lasten ja nuorten sekä heidän läheistensä tukiyhdistys TATU ry, Iisalmen kuvataidekoulu sekä Kuvataidekoulun kannatusyhdistys ry.

Soisalo-opisto ja Lastenkulttuurikeskus Verso kouluttivat henkilökuntaa

Soisalo-opiston ja Lastenkulttuurikeskus Verson henkilökunnalta kartoitettiin tarvetta osaamisen kehittämiseksi erityistä tukea tarvitsevien oppijoiden huomioimiseksi opetuksessa ja opetuksen järjestämisessä. Heti hankkeen alussa kävi ilmi, että opetuksen kannalta tarvittavan tiedon välittyminen on koettu ongelmaksi ja sen keräämiseen tarvittaisiin toimintamalli, joka voisi läpäistä koko opiston toiminnan. Henkilökunnalta kerätyn tiedon pohjalta laadittiin koulutussuunnitelma ja koottiin vammais- ja potilasjärjestöiden edustajista opiston avuksi yhteistyöverkosto.

Joulukuussa 2018 Lastenkulttuurikeskus Verso järjesti taidekasvattajafoorumin taidekasvattajille ja taiteen perusopetuksen opettajille saavutettavuus-teemalla. Savon vammaisasuntosäätiön edustaja luennoi saavutettavuudesta, minkä jälkeen toteutettiin saavutettavuuteen liittyviä taideharjoituksia ja käytiin keskustelua osallistujien kokemuksista saavutettavuuden tiimoilta. Osallistujia oli 18.

”Autismiymmärrys” ja ”Esteetön lapsuus” -hankkeiden yhteiskoulutus järjestettiin Varkaudessa maaliskuussa 2019 (19.3. ja 20.3.). Osallistujina oli si-ku-so-te-sektoreilta yhteensä noin 112 lapsia ja nuoria työssään kohtaavaa ammattilaista.

Läpi lukuvuoden Soisalo-opiston opetushenkilökunnalla oli enemmän innokkuutta koulutuksiin osallistumiseen kuin mahdollisuuksia. Opettajien työaika ei mahdollista kouluttautumista siinä määrin kuin se olisi tarpeen, ja jo hankkeen alussa todettiin, että saavutettavuuden kehittäminen Soisalo-opistossa on pidemmän aikajänteen aihe. Koulutuksia jatketaan hankkeen jälkeen.

Inklusiivisuutta ja yksilöllistämistä

Yksi Savotta-pilotissa kehitettävistä asioista oli inklusiivisuus, missä erityinen lapsi on osana tavallista taideharrastuksen ryhmää. Kokeilun tavoitteena oli tuottaa jaettavaa taitotietoa, jota voi soveltaa vastaavanlaisten pienten toimijoiden toimintaympäristöissä ja etenkin maaseutu- ja haja-asutusalueen toimijoiden piirissä.

Hankkeen aikana Lastenkulttuurikeskus Versossa syvennettiin yhteistyötä Varkauden neuvolapalvelujen kanssa. Savotta-pilotin näkökulmasta kehitettiin toiminnan ja tiedotuksen saavutettavuutta sekä ennaltaehkäisevää työtä moniammatillisesti. Varkauden neuvola saavuttaa 99.6 % lapsista. Keväällä 2019 tehtiin runsaasti käytännön kokeiluita, miten kulttuuri ottaisi paikkansa tässä saavuttavassa kontekstissa (100 minuuttia taidetta viikossa: kulttuurikalenteri, LAKU-lähetä, Tiukuset-ryhmä, 6kk ryhmäneuvolat, taide osana kaikille tarjottuja ”normaaleja” sote-palveluita).

Yksilöllistä opetusta oppilaan tavoitteiden mukaisesti

Taiteen perusopetuksen opetussuunnitelmissa on aina ollut mahdollisuus opetuksen yksilöllistämiseen, mutta valmiudet ja osaaminen ei ole ollut riittävää.

Hankkeen kautta verkostoiduttiin asiantuntijoiden kanssa. Soisalo-musiikkiopistossa pilottiin valikoitui yksi opintonsa aloittava instrumenttiopiskelija, jolle ryhdyttiin luomaan yksilöllinen opetussuunnitelma yhdessä huoltajan, soitonopettajan ja muiden lapsen kanssa työskentelevien ammattilaisten kanssa. Opiskelijan ja perheen lähtökohdista asetettavat tavoitteet olivat uusi ajattelutapa perinteisesti opetuksen järjestäjän tavoitteista suunniteltavaa opetusta toteuttavassa oppilaitoksessa.

Hankkeen myötä Soisalo-opistossa syntyi uusi, kokonaisvaltainen ajattelumalli taideharrastuksen merkityksestä ja osuudesta lapsen elämässä.

Yhteistyössä tanssin, musiikin ja kuvataiteen perusopetuksen kanssa kiinnitetään nyt huomiota siihen, miten taideharrastuksesta saisi voimavaroja sen sijaan, että taiteen harrastaminen aiheuttaisi stressiä.

Pilottiin osallistuneiden näkökulmasta hankkeessa järjestetyt sisäiset koulutukset, kehittämiskokoukset ja keskustelut olivat hyviä ja antoivat uudenlaisia käytännön valmiuksia opetustyöhön.

Tiedotuksen ja tilojen kehittämistä

Soisalo-opiston taiteenperusopetuksen ilmoittautumiskäytäntöä muutettiin hankkeen myötä siten, että ilmoittautumisen yhteydessä pyydetään kertomaan millaista mahdollista tukea oppilas tarvitsee osallistumiseen tai mitä muuta huomioitavaa opetuksen järjestämisessä on.

Soisalo-opiston Iloa ja oppia –lehti toteutettiin saavutettavuus-teemalla. Lehti ilmestyi maaliskuussa 2019.

Lastenkulttuurikeskus Verson ja Lastenkulttuurikeskus Lastun verkkosivu-uudistuksessa huomioitiin saavutettavuus, jota yhä kehitetään esim. esitteiden ja tiedotuksen suhteen.

Lastenkulttuurikeskus Verso muutti hankkeen loppupuolella uusiin tiloihin, samoin Soisalo-opiston kuvataidekoulu. Tilauudistuksessa huomioitiin saavutettavuusnäkökulmat, ja tilat ovat esteettömät. Soisalo-opistorakennuksessa aloitettiin saavutettavuuskartoitus.

